



Sygn. akt III PSKP 44/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 listopada 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dawid Miąsik (przewodniczący)

SSN Józef Iwulski (sprawozdawca)

SSN Romualda Spyt

w sprawie z powództwa W. B., J. G., M. H., S. P., P. R., G. S., M. S., R. U.
przeciwko K. [...] S.A. w L.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 18 listopada 2021 r.,

skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 19 czerwca 2018 r., sygn. akt I ACa [...],

1. oddala skargę kasacyjną;

2. zasądza od strony pozwanej tytułem kosztów postępowania kasacyjnego na rzecz powoda M. H. kwotę 2.700 (dwa tysiące siedemset) zł, a na rzecz pozostałych powodów kwoty po 5.400 (pięć tysięcy czterysta) zł.

UZASADNIENIE

Powodowie W. B., J. G., M. H., S. P., M. P., P. R., G. S., M. S. oraz R. U. wniosli o zasądzenie od K. S.A. w L. wskazanych w pozwie kwot, które stanowiły miały wynagrodzenie za IX i X rok stosowania projektu racjonalizatorskiego.

Strona pozwana w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództw R. U., J. G., W. B., M. H., S. P., P. R., G. S. oraz M. S. w całości. Uznała natomiast powództwo M. P. do kwoty głównej 9.362,92 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od tej kwoty od dnia 1 marca 2008 r. do dnia zapłaty, wnosząc o oddalenie tego powództwa pozostałym zakresie.

Wyrokiem z dnia 31 października 2017 r., I C (...), Sąd Okręgowy w L. uwzględnił w przeważającej części żądania, zasądzając od strony pozwanej na rzecz powodów wskazane w wyroku kwoty wraz z odsetkami ustawowymi (pkt I-IX), dalej idące powództwo oddalił (pkt X), wyrokowi w pkt V.1 do kwoty 9.362,92 zł nadał rygor natychmiastowej wykonalności (pkt XI) oraz rozstrzygnął o kosztach postępowania (pkt XII, XIII, XIV).

Sąd pierwszej instancji ustalił, że w dniu 15 kwietnia 1998 r. między pozwaną jako zamawiającym a J. G., P. R. i R. U. jako wykonawcami zawarta została umowa o dokonanie projektu racjonalizatorskiego (dalej: Projekt). Na mocy tej umowy wykonawcy zobowiązali się w terminie trzech miesięcy opracować Projekt w przedmiocie sposobu zagospodarowania materiału pochodzącego z instalacji odsiarczania spalin E. (...), składowanego na hałdach jako bezużyteczny odpad (§ 1). W myśl § 6 umowy za Projekt wykonawcy mieli otrzymać wynagrodzenie naliczane od uzyskiwanych korzyści przez okres pierwszych pięciu lat jego stosowania, płatne w terminie dwóch miesięcy po upływie każdego roku uzyskiwania korzyści z Projektu w wysokości 15% efektów, zaś w przypadku uzyskania patentu na rozwiązanie będące przedmiotem Projektu, wynagrodzenie płatne za okres pierwszych dziesięciu lat stosowania Projektu. Wynagrodzenie miało być płatne w terminie 2 miesięcy po upływie roku rozliczeniowego. W § 7 umowy zastrzeżono, że jeśli współautorami Projektu będą również inne osoby (poza wykonawcami) osoby te będą partycypować w wynagrodzeniu.

W dniu 10 lipca 1998 r. 28 współtwórców, w tym powodowie, dokonało u strony pozwanej zgłoszenia projektu wynalazczego, który został zarejestrowany pod nr (...) pt. "Sposób zagospodarowania materiału pochodzącego z instalacji

odsiarczania spalin E. (...) składowanego obecnie na hałdach jako bezużyteczny odpad". Określono też udział procentowy powodów. Decyzją prezesa zarządu pozwanej Projekt został uznany za racjonalizatorski i przyjęty do stosowania z dniem 1 stycznia 1999 r. W dniu 21 kwietnia 2000 r. pozwana wystąpiła do Urzędu Patentowego RP o udzielenie patentu na wynalazek. Wniosek został zarejestrowany pod nr (...). Urząd Patentowy RP decyzją z dnia 29 grudnia 2003 r. odmówił udzielenia patentu na zgłoszony wynalazek z powodu niespełnienia warunku nieoczywistości. Na skutek skargi pozwanej na decyzję Urzędu Patentowego RP z dnia 31 sierpnia 2005 r. Wojewódzki Sąd Administracyjny w W. wyrokiem z dnia 22 marca 2006 r., VI SA/Wa (...), uchylił zaskarżone decyzje Urzędu Patentowego RP z 31 sierpnia 2005 r. i z 29 grudnia 2003 r. w przedmiocie udzielenia patentu na zgłoszenie wynalazku. W dniu 1 marca 2004 r. twórcy projektu wynalazczego (...) skorygowali z dniem 1 marca 2004 r. udział procentowy i skład osobowy członków zespołu obowiązujący od wypłaty wynagrodzenia za efekty uzyskane w VI i następnych latach stosowania w przypadku uzyskania patentu na rozwiązanie. W dniu 24 października 2006 r. Urząd Patentowy RP wydał decyzję o udzieleniu na rzecz pozwanej patentu na wynalazek pod warunkiem uiszczenia w terminie trzech miesięcy od dnia doręczenia decyzji opłaty za udzielenie ochrony, pod rygorem wydania decyzji stwierdzającej wygaśnięcie decyzji o udzieleniu patentu. Pismem z dnia 14 kwietnia 2007 r. pełnomocnik twórców zwrócił się do prezesa pozwanej o niezwłoczne dokonanie opłaty. Wniósł jednocześnie o umożliwienie twórcom uiszczenia opłaty w razie braku możliwości finansowych pozwanej. Nadto wniósł o niezwłoczną wypłatę wynagrodzenia dla wszystkich twórców za VI, VII i VIII rok stosowania Projektu. Na posiedzeniu zarządu w dniu 17 lipca 2007 r. podjęto uchwałę o nieuiszczeniu opłaty za ochronę patentu. Decyzją z dnia 4 września 2007 r. Urząd Patentowy RP stwierdził wygaśnięcie decyzji z dnia 24 października 2006 r. o udzieleniu patentu na rzecz pozwanej. Twórcy nie zostali poinformowani o przyczynach nieuiszczenia opłaty za pierwszy okres ochrony wynalazku.

Powodowie pozwem z dnia 28 stycznia 2008 r. wnieśli o zasądzenie od strony pozwanej na ich rzecz wynagrodzenia za VI, VII i VIII rok stosowania Projektu i osiągania korzyści z tego tytułu. Wyrokiem z dnia 18 września 2008 r., I C

(...), Sąd Okręgowy w L. oddalił powództwo a wyrokiem z dnia 19 grudnia 2008 r., I ACa (...), Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację powodów. Skargę kasacyjną od tego wyroku skutecznie wywiódł wyłącznie powód M. P.. Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 8 kwietnia 2010 r., II PK 127/09, uchylił zaskarżony wyrok w części dotyczącej oddalenia apelacji powoda M. P. i w tym zakresie przekazał sprawę Sądowi Apelacyjnemu w (...) do ponownego rozpoznania. Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 18 listopada 2010 r. uchylił wyrok Sądu Okręgowego w L. w części dotyczącej oddalenia powództwa M. P. i w tym zakresie przekazał sprawę do ponownego rozpoznania. Wyrokiem z dnia 14 grudnia 2012 r., I C (...), Sąd Okręgowy w L. uwzględnił żądanie powoda M. P. o zapłatę wynagrodzenia za VI, VII, VIII rok stosowania przez pozwaną Projektu i osiągnięcie z tego tytułu korzyści ekonomicznych. Wyrokiem z dnia 24 kwietnia 2013 r., I ACa (...), Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację pozwanej od tego wyroku.

W rozpoznawanej sprawie w uzasadnieniu wyroku z dnia 31 października 2017 r., I C (...), Sąd Okręgowy uznał, że powodom przysługuje prawo do wynagrodzenia za IX i X rok stosowania Projektu i prawa tego nie utracili na skutek powagi rzeczy osądzonej wynikającej z prawomocnego orzeczenia Sądu Okręgowego w L. z dnia 18 września 2008 r., sygn. akt I C (...) oddalającego ich żądanie (poza żądaniem M. P.) o wynagrodzenie za VI-VIII rok stosowania Projektu. Zdaniem Sądu Okręgowego skoro wynagrodzenie za stosowanie Projektu jest świadczeniem podzielnym, zaś pozwana nie kwestionuje prawa do wynagrodzenia za VI-X rok jego stosowania, to w świetle prawomocnego rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego w L. z dnia 14 grudnia 2012 r., I C (...), konsekwentnie uznać należało, że powodowie nie utracili prawa do wynagrodzenia za IX i X rok stosowania Projektu, które to prawo nie było przedmiotem rozstrzygnięcia pierwszego wyroku Sądu Okręgowego w L. z dnia 18 września 2008 r.

Wyrokiem z dnia 19 czerwca 2018 r., I ACa (...), Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację pozwanej. Sąd drugiej doszedł do przekonania, że - wbrew stanowisku apelującej - przedmiot rozstrzygnięcia w prawomocnie zakończonym (na mocy wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 19 grudnia 2008 r.) postępowaniu był inny aniżeli w rozpoznawanej sprawie. Sprawy te nie są zbieżne pod względem granic przedmiotowych, gdyż zgłoszone w nich roszczenia nie są

identyczne. Mianowicie przedmiotem prawomocnie zakończonych postępowań było roszczenie o zapłatę wynagrodzenia za VI, VII i VIII rok stosowania wynalazku. Przedmiotem niniejszego postępowania jest natomiast roszczenie o zapłatę wynagrodzenia za IX i X rok stosowania Projektu. W sprawie uprzednio prawomocnie zakończonej żądanie zapłaty wynagrodzenia za IX i X rok stosowania wynalazku nigdy nie było przez powodów zgłoszone i dlatego też nie stanowiło ono przedmiotu rozważań Sądów. Dlatego uwzględnienie, że powodowie (poza M. P.) utracili prawo do wynagrodzenia za VI, VII i VIII rok stosowania wynalazku, w żaden sposób nie uprawnia do twierdzenia, że utracili także objęte niniejszym sporem roszczenie o wynagrodzenie za rok IX i X stosowania Projektu. Wobec tego nie sposób uznać, aby Sąd Okręgowy w L. był związany co do oceny prawnej roszczeń powodów wyrokami w poprzednio zakończonym prawomocnie postępowaniu. Sąd pierwszej instancji nie naruszył zatem art. 365 § 1 k.p.c., bowiem nie był związany przesłankami uprzednio zapadłego rozstrzygnięcia. Tym bardziej Sąd Okręgowy nie był związany motywami uprzedniego rozstrzygnięcia, które nadto w wyniku kontroli instancyjnej i kasacyjnej okazały się błędne a ostateczna prawna ocena zasadności roszczenia powodów okazała się odmienna. Uchylenie uprzednio wydanych orzeczeń nie odniosło skutku wobec pozostałych - poza M. P. - powodów, którzy nie wnieśli skargi kasacyjnej. Oznacza to jednak tylko pozbawienie ich roszczeń o zapłatę wynagrodzenia za VI, VII i VIII rok stosowania Projektu, a nie za dalsze okresy. Sąd Apelacyjny nadmienił, że skoro pozwana nie kwestionuje wypłaty wynagrodzenia za IX i X rok stosowania Projektu na rzecz M. P. (uznała powództwo w tym zakresie), to konsekwentnie należy przyjąć, że pozostałym projektantom również takie wynagrodzenie przysługuje.

W skardze kasacyjnej pozwana zaskarżyła wyrok Sądu drugiej instancji w zakresie punktu 1 w części oddalającej apelację od wyroku Sądu Okręgowego w zakresie punktów I-IX oraz punktu XI tenoru tego wyroku co do całości rozstrzygnięć zawartych w tych punktach. Zaskarżonemu wyrokowi pozwana zarzuciła naruszenie art. 365 § 1 i art. 366 w związku z art. 391 § 1 k.p.c., przez przyjęcie, że Sąd Okręgowy nie był związany co do oceny prawnej roszczeń powodów, wyrokami w poprzednio zakończonym prawomocnie postępowaniu, w którym Sąd oddalił roszczenia powodów o zapłatę wynagrodzenia za VI, VII i VIII

rok stosowania Projektu (lata 2004-2006), jak również nie był związany przesłankami rozstrzygnięcia zapadłego w tej sprawie między tymi samymi stronami, mimo że podstawą poprzedniego sporu było objęte zagadnienie przysługiwania powodom prawa do wynagrodzenia z tytułu osiągnięcia korzyści ze stosowania Projektu za okresy obliczeniowe od VI do X. W uzasadnieniu skargi kasacyjnej pozwana podniosła, że kwestia uprawnienia powodów do zapłaty dodatkowego wynagrodzenia za kolejny 5-cioletni okres (VI-X okres rozliczeniowy) została już prawomocnie osądzona. W związku z tym nie można ponownie badać tego prawa w nowym sporze między stronami. Powodowie mogliby zasadnie dochodzić zapłaty wynagrodzenia za IX i X okres obliczeniowy, tylko w przypadku, w którym oddalenie powództwa o zapłatę za VI-VIII okresy obliczeniowe nastąpiło z przyczyn dotyczących wyłącznie tych okresów, a nie z przyczyn dotyczących jednolicie całości dodatkowego 5-cioletniego okresu wypłaty wynagrodzenia.

Mając na uwadze powyższe, pozwana wniosła o uchylenie wyroku Sądu drugiej instancji w zaskarżonym zakresie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w (...) w innym składzie, pozostawiając temu Sądowi orzeczenie o kosztach postępowania kasacyjnego.

W odpowiedzi na skargę powodowie wniesli o oddalenie skargi oraz zasądzenie od pozwanej na rzecz każdego z powodów kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W skardze kasacyjnej strona pozwana zmierza do wykazania, że wyrok z dnia 18 września 2008 r., I C (...), Sądu Okręgowego w L., którym oddalono roszczenia powodów za lata 2004-2006 (VI-VIII okres obliczeniowy), z uwagi na nieuzyskanie patentu na rozwiązanie będące przedmiotem Projektu, powinien wiązać sądy rozstrzygające w sprawie, w której powodowie dochodzą wynagrodzenia za kolejne (IX i X) okresy rozliczeniowe. Powołane przez skarżącą zarzuty naruszenia art. 365 i 366 w związku z art. 391 k.p.c. są nieuzasadnione oraz nie mogą zostać uwzględnione, gdyż zaskarżony wyrok odpowiada prawu (art. 398¹⁴ k.p.c.). Przepisy wskazane przez pozwaną jako naruszone dotyczą mocy

wiążącej prawomocnego orzeczenia sądowego oraz powagi rzeczy osądzonej, które traktowane są odpowiednio jako pozytywny i negatywny skutek prawomocności. W nauce obydwie te skutki prawomocnego orzeczenia określa się łącznie mianem prawomocności materialnej (Z. Resich [w:] System Prawa Procesowego Cywilnego, t. 2, Postępowanie rozpoznawcze przed sądami pierwszej instancji, Wrocław 1987, s. 400; Z. Resich: *Res iudicata*, Warszawa 1978, s. 43; K. Lubiński: Prawomocność materialna orzeczeń w postępowaniu nieprocesowym, PiP 2003 nr 11, s. 49; E. Marszałkowska-Krześ [w:] Postępowanie cywilne, Warszawa 2013, s. 349).

Materialna prawomocność ma szczególnie istotne znaczenie w razie rozdrobnienia roszczenia materialnoprawnego przez dochodzenie jego części w odrębnych procesach - co nie jest wyłączone w Kodeksie postępowania cywilnego - oraz przy ukształtowanym poglądzie, że prawomocne rozstrzygnięcie co do części takiego roszczenia nie stwarza negatywnej przesłanki procesowej w postaci powagi rzeczy osądzonej co do dalszej części tego samego świadczenia (art. 199 § 1 pkt 2 w związku z art. 366 k.p.c.). Wyrok prawomocny ma bowiem powagę rzeczy osądzonej w rozumieniu art. 366 k.p.c. tylko co do tego, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia. Dopuszczalność wystąpienia w osobnym procesie z roszczeniem o część świadczenia z tego samego stosunku prawnego opartego na tym samym stanie faktycznym, nie oznacza jednak, że istnieje możliwość odmiennego rozstrzygnięcia niż w prawomocnym wyroku. Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 29 marca 1994 r., III CZP 29/94 (LEX nr 84472) stwierdził, że w sprawie o dalszą - ponad prawomocnie uwzględnioną - część świadczenia z tego samego stosunku prawnego sąd nie może w niezmienionych okolicznościach odmiennie orzec o zasadzie odpowiedzialności pozwanego. O wystąpieniu powagi rzeczy osądzonej prawomocnego wyroku, w rozumieniu art. 366 k.p.c. decyduje zatem kumulatywne spełnienie dwóch przesłanek - tożsamości stron oraz tożsamości podstawy faktycznej i prawnej rozstrzygnięcia (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 15 lutego 2007 r., II CSK 452/06, OSNC-ZD 2008 nr A, poz. 20; 6 marca 2008 r., II UK 144/07, LEX nr 420911 oraz 23 czerwca 2009 r., II PK 302/08, OSNP 2011 nr 3 4, poz. 34). W świetle utrwalonego w orzecznictwie poglądu, powagę rzeczy osądzonej ma w zasadzie tylko

rozstrzygnięcie zawarte w sentencji wyroku, a nie jego uzasadnienie. Sąd Najwyższy podkreśla, że powagi rzeczy osądzonej, a tym samym także mocy wiążącej, nie uzyskują zawarte w uzasadnieniu orzeczenia poglądy interpretacyjne i ustalenia faktyczne, choć te ostatnie mogą i nierzadko muszą służyć wyjaśnieniu tego, o czym rozstrzygnięto w sentencji (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2018 r., IV CSK 78/18, LEX nr 2512020). Sąd Najwyższy wielokrotnie stwierdzał, że o tożsamości roszczeń można mówić, gdy identyczne są nie tylko przedmiot, lecz także podstawa sporu. Dla tożsamości podstaw sporu niezbędna jest natomiast tożsamość podstawy faktycznej i prawnej roszczenia (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia: 9 czerwca 1971 r., II CZ 59/71, OSNCP 1971 nr 12, poz. 226; 22 kwietnia 1967 r., I CR 570/66, OSPiKA 1968 nr 7-8, poz. 158; 21 stycznia 1999 r., I PKN 474/98, OSNAPiUS 2000 nr 5, poz. 177; 23 marca 2006 r., IV CSK 89/05, OSNC 2007 nr 1, poz. 15; Przegląd Sądowy 2007 nr 5, s. 122, z glosą P. Drapały; OSP 2007 nr 6, poz. 66, z glosą K. Zagrobelnego; 24 lutego 2009 r., I UK 239/08, LEX nr 736714; 9 października 2014 r., IV CSK 37/14, LEX nr 1544215; 7 marca 2013 r., I PK 181/12, OSNP 2013 nr 21 22, poz. 277; 14 marca 2014 r., III CSK 124/13, LEX nr 1463866; 21 listopada 2013 r., III CSK 43/13, LEX nr 1427740 oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 29 marca 2006 r., II PK 163/05, OSNP 2007 nr 5-6, poz. 71; 13 kwietnia 2007 r., I CSK 479/06, LEX nr 253401; 6 marca 2008 r., II UK 144/07, LEX nr 420911; 15 listopada 2012 r., V CSK 515/11, LEX nr 1276233; 4 lipca 2013 r., II UK 410/12, LEX nr 1375198; 4 listopada 2016 r., I CSK 736/15, LEX nr 2156645; 22 lutego 2017 r., IV CSK 316/16, LEX nr 2309600; 14 września 2017 r., V CSK 673/16, LEX nr 2428282, a także uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2013 r., III CZP 67/13, OSNC 2014 nr 7-8, poz. 73). Podsumowanie dotychczasowego orzecznictwa nastąpiło w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 8 listopada 2019 r., III CZP 27/19 (OSNC 2020 nr 6, poz. 48), stanowiącej że wykładnia umowy, na podstawie której powód dochodził wynagrodzenia za świadczenie usług, nie jest objęta mocą wiążącą wyroku (art. 365 § 1 k.p.c.) w sprawie o inną część przewidzianego tą umową wynagrodzenia za świadczenie usług. Po omówieniu pełnego zakresu dotychczasowego orzecznictwa w uzasadnieniu tej uchwały Sąd Najwyższy podsumował, że w kontekście art. 178 ust. 1 Konstytucji RP oraz zasady

bezpośredniości i swobodnej oceny dowodów nie sposób jest odmówić sądowi, gdy przytoczy za tym poważne argumenty, uprawnienia do innej oceny przeprowadzonych w sprawie dowodów, mogącej prowadzić do innych ustaleń o faktach, a w konsekwencji i innej oceny kwestii, która waży na wyniku postępowania, od oceny, którą przyjął inny sąd w odrębnie rozpoznawanej sprawie, zwłaszcza że art. 365 § 1 k.p.c. dotyczy verba legis związania orzeczeniem, nie zaś ustaleniami faktycznymi, w obrębie których lokuje się także zrekonstruowanie treści umowy łączącej strony. W najnowszej uchwale z dnia 27 października 2021 r., III CZP 109/20 (dotychczas niepublikowana) Sąd Najwyższy przyjął, że wykładnia prawa, która legła u podstaw rozstrzygnięcia w zakończonej prawomocnie sprawie, w której powód dochodził części świadczenia, nie jest objęta mocą wiążącą wyroku - w rozumieniu art. 365 § 1 k.p.c. - w innej sprawie o dalszą część tego świadczenia, pomiędzy tymi samymi stronami, w tym samym stanie faktycznym i prawnym, jeśli jest rażąco sprzeczna z prawem.

Podsumowując oznacza to, że w nowej sprawie pomiędzy tymi samymi stronami o dalszą część uprzednio dochodzonego świadczenia, co do którego zapadło już rozstrzygnięcie, sąd nie jest związany prawomocnym orzeczeniem, jeżeli zmianie uległ stan faktyczny sprawy (choćby wskutek odmiennej oceny dowodów) lub sąd przyjął odmienną, dotychczas nieuwzględnioną kwalifikację (ocenę) prawną.

W rozpoznawanej sprawie, Sąd Okręgowy w L. wyrokiem z dnia 18 września 2008 r., I C (...), oddalił powództwo a Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację powodów wyrokiem z dnia 19 grudnia 2008 r., I ACa (...). Rozstrzygnięcia te opierały się na ustaleniu i uwzględnieniu, że wygasł patent na projekt racjonalizatorski a posiadanie przez pozwaną tego patentu było warunkiem nabycia przez powodów prawa do wynagrodzenia za stosowanie Projektu przez okres kolejnych pięciu lat (okresy VI-X). Jednakże w wyniku złożenia skargi kasacyjnej przez jednego z powodów, zapadło korzystne dla niego rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego. Wyrokiem z dnia 8 kwietnia 2010 r., II PK 127/09 (OSNP 2011 nr 19-20, poz. 248) Sąd Najwyższy częściowo uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu Sąd Najwyższy dokonał wykładni prawa, w której ocenie podlegało, czy nieuiszczenie

przez pozwaną stosunkowo nieznacznej opłaty za uzyskanie (udzielenie) ochrony patentowej (270 zł) nie stanowiło zachowania strony, której zależało na nieziszczeniu się warunku i przeszkodzeniu w ten sposób jego ziszczeniu się, co - stosownie do art. 93 § 1 k.c. - powodowało z mocy prawa skutki takie, jakby warunek się ziścił oraz czy przeszkodzenie ziszczeniu się warunku nastąpiło w sposób sprzeczny z zasadami współżycia społecznego.

Sąd Okręgowy w L. ponownie rozpoznawał sprawę z powództwa M. P. i (ostatecznie prawomocnym) wyrokiem z dnia 14 grudnia 2012 r., I C (...) (LEX nr 1845268) uwzględnił żądanie w znacznej części, stosując (między innymi) art. 93 § 1 k.c. Sąd Okręgowy uznał za bezsporny między stronami fakt, że pozwana nie uiściła wymaganej opłaty za pierwszy okres ochrony wynalazku w wysokości 270 zł, co doprowadziło do wygaśnięcia decyzji o udzieleniu patentu. W ocenie Sądu takim zachowaniem pozwana doprowadziła w sposób sprzeczny z zasadami współżycia społecznego do nieziszczenia się warunku. W myśl art. 93 k.c. sankcją za nieuczciwe postępowanie strony umowy, która wbrew zasadom uczciwości, lojalności i dobrej wiary przeszkadza w ziszczeniu warunku, jest zastosowanie fikcji prawnej, że warunek ziścił się, a tym samym roszczenie powoda należy rozpatrywać tak, jakby pozwana uzyskała patent.

Uwzględnienie tych dodatkowych ustaleń faktycznych, a przede wszystkim - tej niewziętej pod rozagę w uprzednim, prawomocnym wyroku oddalającym powództwo - oceny (kwalifikacji) prawnej, powoduje, że w rozpoznawanej sprawie mocy wiążącej (w rozumieniu art. 365 § 1 k.p.c.) nie ma poprzednio wydany wyrok oddalający powództwo. Mając to na uwadze Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. oraz § 2 pkt 6, 7 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 265).